

DIALOOGKAARTEN

Ons Binnenste Buiten

Over
professionele identiteit
in organisaties

[vakmedianet](http://vakmedianet.nl)

Waarom deze kaarten

Het werk van professionals en de context waarin zij functioneren zijn sterk in verandering. Dat betreft het vak, de onderlinge relaties, de samenwerkingsvormen en de voortdurende maatschappelijke transitie. Als je professionele werkelijkheid zo sterk in beweging is, is de noodzaak groot om te weten waar je houvast hebt, wat je kunt loslaten en waar je je hebt te vernieuwen zonder jezelf kwijt te raken

'Life isn't about waiting for the storm to pass, it's about learning to dance in the rain.'

[WWW.VIVIANGREENE.COM]

Het gaat erom dat je als professional weet of ontdekt waar je van bent, wat je wilt in je vak, waar je passie zit, en daar verbinding mee blijft maken. Het gaat om goed willen zijn in dat vak en het met overtuiging uitoefenen, erin leren dansen. Het verkennen en expliciteren van je professionele identiteit helpt je stevigheid te vinden in wie je bent in je werk, wat onvervreemdbaar van jou is en wat jou je kleur geeft.

Om je professionele identiteit te verkennen en te expliciteren is het belangrijk de vraag te beantwoorden wanneer je het als professional goed doet en het 'goede' doet. De antwoorden op deze vraag liggen niet alleen in jezelf, maar ook in de relatie met de buitenwereld: je collega's, je organisatie, de maatschappij. Antwoorden vind je niet zomaar.

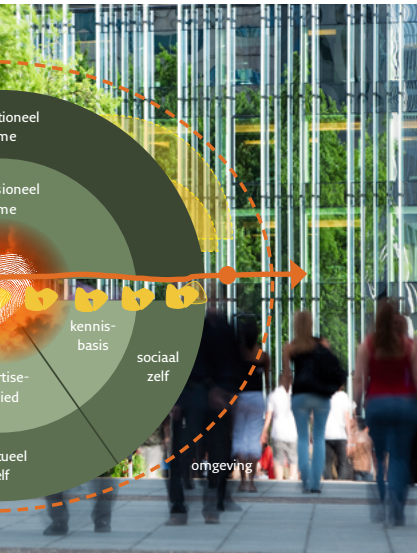
Met deze kaarten kun je van enige afstand kijken, verschillende toegangen verkennen en de dialoog aangaan. Zo helpen deze kaarten om met collega's of professional *friends* in gesprek te gaan over wat je professie inhoudt en wat professioneel handelen is.

Professionele identiteit en PI-model

Je professionele identiteit geeft je als professional je kleur: wat typeert jou nou echt? Het ligt ingebed je totale zelf. Het zelf is groter. Dat omvat alles wat tot jezelf behoort. Dat kan gaan over de kleur van je ogen, je karakter, je ervaringen, over je auto, je beroep, je moeder, je boeken... een breed begrip dus. Identiteit

Professionele identiteit: het PI-model

is wat ons betreft daarvan een deel en bevat juist die dingen die maken dat je jezelf herkent en dat anderen je herkennen. Het gaat om kwaliteiten en kenmerken die onvervreemdbaar en herkenbaar van jou zijn.

Je professionele identiteit heeft, net als je zelf overigens, een ik- en een wij-kant. De mens is immers een relationeel wezen, met niet alleen een binnenwereld die alleen hij of zij ten diepste kent, maar ook een buitenwereld die wordt gevormd door samenspel met anderen. De *ik-kant* treffen we onderin het model en kent twee domeinen, het persoonlijke ik en het professionele ik. De *wij-kant* zien we boven de lijn, ons collectieve professionele domein met de vakgenoten met wie we werken, de instituties waarin we verkeren en ons professionele

frame, de opvattingen en overtuigingen van onze professie.

Ik-kant

Het *persoonlijke domein* van de ik-kant bestaat uit het materiële, het spirituele en het sociale zelf. Het materiële zelf verwijst daarbij naar alles waar we ‘mijn’ voor kunnen zetten en waarbij we ons betrokken voelen, verantwoordelijk voor voelen en eigenaarschap bij ervaren. Het spirituele zelf zet ons in beweging: onze bezieling, drijfveren, waarden, overtuigingen. Het sociale zelf gaat over alle netwerken en groepen waarin we ons bewegen, lidmaatschappen, collectieven etc. Waar hoor je bij? Daarnaast kent de ik-kant een *professioneel domein* met je persoonlijke kennisbasis, je eigen praktijktheorie en je expertisegebied. Je persoonlijke kennisbasis verwijst naar jouw

kennisdomein, de belangrijke bronnen in je vakgebied, je kennis van de context, maar ook je stijl van leren en reflecteren. Je eigen praktijktheorie verwijst naar de minitheorieën, opvattingen over hoe je zaken doet, standaarden over wat (niet) goed genoeg is en werkwijzen waarmee jij je vak bedrijft. Je expertisegebied gaat over je specialisatie: waar ben je van, waar blink je in uit, waar help je je klanten echt verder mee, wat draag je bij aan je vakgebied.

Wij-kant

In de *wij-kant* van het model treffen we ook twee domeinen, het professionele en het institutionele frame. Onder een frame verstaan we interpretatieschema's die mensen helpen om betekenis te geven aan ervaringen en acties te begeleiden. Een frame vereenvoudigt als

het ware de complexiteit van de buitenwereld. Het collectieve zelf dat direct betrekking heeft op het professionele domein, dus eigenlijk het collectieve professionele zelf, noemen wij professioneel frame. Het *professionele frame* is een gemeenschappelijke manier van kijken naar praktijkvraagstukken. Het is dat wat je, samen met je directe collega's opvat als 'goed' professioneel handelen in de betreffende context. Het *institutionele frame* vertelt over de visie en de waarden van de instituties waarin je verkeert. De expliciete en impliciete regels en verwachtingen en de wijze waarop jij je daarmee verhoudt. Het kan de organisatie zijn waarin we werken, maar evenzogoed de vakorganisatie waar we onderdeel van uitmaken of andere instituties.

Tijdlijn

Tussen de ik- en de wij-kant ligt de *tijdlijn*. De as van leren en ontwikkelen. Het worden van professional is één ding; een professional blijven is iets anders. Hoe sla je de professionele brug tussen je verleden, het heden en je toekomst? Want het verleden met belangrijke schakelmomenten in je (professionele) bestaan, het heden met je reflecties op ervaringen in het hier en nu en toekomstbeelden en ambities spelen zowel collectief als individueel een rol, omdat ze gedrag en beslissingen beïnvloeden. Het verdiepen van kritische ervaringen, belangrijke schakelmomenten in je professionele bestaan onderzoeken of simpelweg je loopbaan overzien, leveren belangrijke informatie over je professionele identiteit, doordat je — door het

nemen van afstand — meer hoofdlijnen doorgrondt.

Maatschappij

De cirkel om het model verbeeldt de omgeving. Collectief en individu bewegen zich daarbij altijd in een omgeving, een *maatschappij* die iets vindt van wat jij en je beroepsgroep doen.

Persoonlijke vingerafdruk

In het midden van het model staat de symbolisch de *persoonlijke vingerafdruk*, jouw professionele identiteit die is opgebouwd uit alle componenten die we hiervoor beschreven. Duidelijk zal zijn dat die professionele identiteit geen constant en onveranderlijk gegeven is. We doen immers continu nieuwe ervaringen op die ons vormen. Het gaat

bij professionele identiteit vooral om coherentie waarbij alles met elkaar in verbinding is.

In dialoog - de kaarten

Ons Binnenste Buiten bestaat uit een set van 70 dialoogkaarten. Elke kaart heeft een afbeelding aan de ene zijde en een vraag of vragen aan andere zijde. De 65 fotokaarten bevatten een neutrale en een prikkelende vraag. Met elkaar bestrijken ze het hele model van professionele identiteit. De vijf kaarten met het PI-model hebben een samenvattend karakter en bevatten vragen gericht op je kern als professional.

De kaarten en vragen zijn als volgt aan het model gekoppeld:

Ik-kant

Het persoonlijke zelf:

- Materieel zelf: code MZ
- Spiritueel zelf: code SPZ
- Sociaal zelf: code SOZ

Het professionele zelf:

- Praktijktheorieën: code PT
- Kennisbasis: code KB
- Expertisegebied: code EG

Wij-kant

- Professioneel frame: code PF
- Institutioneel frame: code IF

Tijdlijn

- Verleden: code VL
 - Heden: code HD
 - Toekomst: code TK
 - Ontwikkeling: code OW
-
- Maatschappij: code MIJ
 - PI-model: code PI

Wanneer te gebruiken?

Wij zien verschillende mogelijke *settings* en aanleidingen om met deze kaarten aan de slag te gaan.

- Een sessie met een aantal *professional friends* om met elkaar ieders professionele identiteit te verkennen.
- Een regelmatig reflectiemoment met een collega waarin met deze kaarten verdieping gegeven kan worden aan het gesprek.
- Een aantal sessies met collega's om samen en individueel stevig te staan in het vak.
- Een bijeenkomst met het team om met deze kaarten het thema professionaliteit aan te snijden.

Wat we van belang vinden, is dat het werken aan professionele identiteit een

keuze van de professional zelf is, een eigen en vrijwillige keuze.

De setting en de aanleiding zal zeer waarschijnlijk ook bepalend zijn voor de manier waarop de worden kaarten ingezet. Hieronder volgt een aantal manieren die wij ons kunnen voorstellen.

Hoe de kaarten te gebruiken?

Hiervoor gelden geen vaste regels. We willen enkele van onze ideeën delen, maar roepen vooral op tot eigen creativiteit.

Met de foto's naar boven. Alle fotokaarten liggen met de foto naar boven op een tafel. Een ieder kiest het van tevoren afgesproken aantal kaarten als

antwoord op een van te voren vastgestelde vraag. Vragen kunnen zijn:

- Welke kaarten spreken je het meeste aan?
- Welke kaarten prikkelen het meest?
- Welke kaarten passen bij hoe je nu in je werk staat?
- Welke kaarten passen bij hoe jij in je werk wilt staan?
- Welke kaarten brengen je in verwarring?

Na een korte toelichting op de keuze draai je de kaarten om en beantwoord je de vragen en vraag je elkaar erop door. Op deze manier kun je vanuit verschillende vragen de foto's benaderen en het gesprek een vervolg geven.

Na een aantal rondes kun je de professionele identiteitskaarten pakken en die

beantwoorden om samen te vatten wat je verkend en geëxpliciteerd hebt.

Met de vragen naar boven — ongestructureerd. In wezen hetzelfde als hierboven, maar dan met de vragen naar boven.

Met de vragen naar boven — gestructureerd. Alle vragen staan in een gekleurd vlak. Deze kleuren matchen met die van het model. Leg de kaarten volgens het model en werk bijvoorbeeld van buiten naar binnen. Probeer hierbij lijnen te trekken, patronen te zien. Hoe is de samenhang tussen je spirituele zelf en je praktijktheorieën?

Ook hier kun je weer eindigen met de professionele identiteitskaarten.

Start met de professionele identiteitskaarten. Bovenstaande vormen kun je natuurlijk ook starten vanuit je eerste, snelle en bondige antwoorden op de vragen van deze kaarten. Dit kan een manier zijn om het thema goed beet te pakken. Door weer te eindigen met deze kaarten kun je ook mooi vasthouden wat je verkenning heeft opgeleverd.

Meer weten?

Deze kaartenset is gemaakt door de leden van de PI-onderzoeksgroep die elkaar hebben gevonden in een gedeelde interesse in het thema professionele identiteit. De groep streeft ernaar practitioners, onderzoekers en organisaties te ondersteunen bij het werken aan professionele identiteit.

Als u meer wilt weten over hoe wij denken over dit steeds belangrijker wordende thema, over de achtergrond van de deze kaarten of andere manieren waarop wij u kunnen ondersteunen met het werken aan professionele identiteit in uw organisatie, verwijzen we graag naar ons boek:

Je Binnenste Buiten. Over professionele identiteit in organisaties

www.professioneleidentiteit.nl

Colofon

Tekst: Tom van Oeffelt, Freerk Wortelboer
en Manon Ruijters

Vragen en fotoselectie: Elly van de Braak, Cees
den Hartog, Heleen Draijer, Gerritjan van Luin,
Tom van Oeffelt, Manon Ruijters, Mart van de
Veewey, Freerk Wortelboer

Advies: Paul Valens

Fotografie: Madelon de Beus, Heleen Draijer,
Boy Hazes, Hellie de Kubber, Gerritjan van Luin,
Tom van Oeffelt, Niek van Oeffelt, Björn Prevaas,
John en Maria Prevaas, Paul Valens, Mart van de
Veewey, Freerk Wortelboer

Vormgeving: Justus Bottenheft

Beeld cover: silkscreens 'Zie ik jou, zie je mij'
en 'It is a beautiful thought',

Wouter Stips — www.wouterstipsgallery.nl

ISBN 978 94 6276 032 5

© 2015 Vakmedianet Deventer

www.overmanagement.nl

vakmedianet

Alle rechten voorbehouden: niets uit deze uitgave mag worden veeveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enig andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

BIRD

BONJOUR

LOVE

IT IS A BEAUTIFUL THO